סג: הבא על יבמתו פרק ששי יבמות

מן החטא. הרהור עבירה: **עכורי מיעכרא כמלה.** נוחה לרלות ומעכרת על מדותיה: **פומא.** לקלל ולגדף עד זמן קעודה כדי לעברו: **ומהדרא ליה גבא.** שלא לתכול עמו ומלערתו: **מתפקקין.** נפתמין לשון ויפק [משלי ח] כמו פוקקין הנקבים (שבת דף קכה.): **לרפה כלדה.** ישא אחרת אלנה: **כתכרפה.** מקבלת תוכחה יותר: **כסילתא.** קוץ: **סגריר.** יום ברד וגשם: **דלף טורד וגו' ואשת מדיינים נשתוה.** שוין הן: **פלוין בכספו.** שאין לו זריעה בקרקע לכל שעה מילר ודומג שמא תייקר התבואה או יעלו שערי שבר: **אין אלהים.** מי שאמר אין אלהים קרי נבל: **תברי.** פרסיים רשעים ומכזין ואינם מכירים כבודם של ישראל: **שגא.** כפף: **נפל.** מרוב לער שהיו בני הישיבה מפוריים בידם: **אמרו ליה מקבלי שודא.** לנטל גזירתא: **פריץ יפיב.** ד)ושמת: **אמרו ליה על שלשה גזרו.** אמר להם מפני שלשה עבירות שהיו ביד בני בבל: **גזרו על הכבר.** שלא יאכלו בשר שחוטה: אמר להם מפני עבירה שבידם שהיו גוזלים מתנות כהונה זרוע ולחיים וקיבה: ה)**[ועל המרהלאות מפני הטבילה.** שלא היו זהירין בה: **מחטעי שבבי.** מועיליאים הנקבים מקבריהם]: **שמחים כיום אידם.** נתה עליהם זו הגזרה להתאבל בה: **בכם ובאבותיכם.** ואבותם בבר מתו ומה מכה יש בהן ו)[אלא] חטוטי שבבי: **וכתיב ובחר מות מחיים.** בתחיה דההוא קרא דהואיל ואין ניתנים לקבורה היאך יבחרו המיים למות: **ת"ל.** הא׳ נבחר לא קאמר שיהו הן בוחרין מות מחיים אלא נבחר הוא דקאמר לזו מוטב לזן לרשעים שימותו ממה שימותו ויחיו: **מספר ימיו כפלים.** כלומר שמת בחלקו ודומה לו כאילו ימיו כפלים: **מאשת חן.** של אחרים: **רוכל.** המוכר בשמים לנשים להתקשט בהן ומלוי בו מיתוף ובא בעלה ופלטו: **כגילון אש המבעיר בחלב.** כן ילרו מבעיניו: **כלבוב.** קן עופות: **מחר.** מת ואינו בעולם ולא יראה אותה דאמה שהוא מילר וירא ודומג עליה ומגלא שנלטער לתמול על עולם שאין שלו: **גוף.** פרגוד שחולק בין שכיבה למלאכים ושם רוחות ונשמות נתונות שנכנלו משאת ימי בראשית העתידות להתן בגופים העתידים להבראות: **שנאמר כי רוח מלפני יעטוף.** הגאולה ונשמות שאני עשיתי (ו): **יעטוף.** לשון עכבה כדכתיב (בראשית ל) והיה העטופים ללבן. וריבה משתעי בגאולה כי לא לעולם אריב וגו': **ואשם פרו ורבו.** בתחיה דתרוייהו כתיב הלבן כמו שעשה שמיהן הוא: מתני׳

צרתה בצדה. רבא לטעמיה דאמר בסוף פירקין (לקמן סה.) נושא אדם כמה נשים על אשתו: **שיתקיים** ע"י אחרים. אע"ג דמשמע בפרק אע"פ (כתובות דף פג. ופס) שנשא בתו של ר"ע דקאמר התם בתחיה של ר"ע עבדא ליה לבן עזאי הכי הא אמר בפ"ק דסוטה (דף ד:) דנשא וגירש: יוצא

מן החטא [6]מקרי ליה רב יהודה לרב יצחק בריה [1]ומוצא אני מר ממות את האשה א"ל כגון מאן כגון אמך [6] ודא [3]מתני ליה רב יהודה לרב יצחק בריה אין אדם מוצא קורת רוח אלא מאשתו ראשונה שנאמר [2]יהי מקורך ברוך ושמח מאשת נעוריך וא"ל כגון מאן כגון אמך מתקיף תקיפא ועבורי מיעברא במלה היכי דמי אשה רעה אמר אביי מקשטא ליה תכא ומקשטא ליה פומא רבא אמר מקשטא ליה תכא ומהדרא ליה גבא אמר רבי חמא בר חנינא [8]כיון שנשא אדם אשה עונותיו מתפקקין שנאמר [3]מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מה' [4]במערבא כי נסיב אינש איתתא אמרי ליה הכי מצא או מוצא מצא דכתיב מצא אשה מצא טוב מוצא דכתיב ומוצא אני מר ממות את האשה אמר רבא אשה רעה מצוה לגרשה דכתיב [4]גרש לץ ויצא מדון וישבות דין וקלון ואמר רבא אשה רעה וכתובתה מרובה צרתה בצדה דאמרי אינשי בחברתה ולא בסילתא ואמר רבא קשה אשה רעה כיום סגריר שנאמר [5]דלף טורד ביום סגריר ואשת מדינים נשתוה ואמר רבא בא וראה כמה טובה אשה טובה וכמה רעה אשה רעה כמה טובה אשה טובה דכתיב מצא אשה מצא טוב אי בגוה משתעי קרא כמה טובה אשה טובה שהכתוב משבחה אי בתורה משתעי קרא כמה טובה אשה טובה שהתורה נמשלה בה כמה רעה אשה רעה דכתיב ומוצא אני מר ממות את האשה אי בגוה משתעי קרא כמה רעה אשה רעה שהכתוב מגנה אי בגיהנם משתעי קרא כמה רעה אשה רעה שגיהנם נמשלה בה [6]הנני מביא רעה אשר לא יוכלו לצאת ממנה אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה זו אשה רעה וכתובתה מרובה [7]נתנני ה' בידי לא אוכל קום אמר רב חסדא אמר מר עוקבא בר חייא זו אשה רעה וכתובתה מרובה במערבא אמרו זה שמזונותיו תלוין בכספו [8]בניך ובנותיך נתונים לעם אחר [7]אמר רב חנן בר רבא אמר רב זו אשת האב [9]בגוי נבל אבעיסם אמר רב חנן בר רבא אמר רב זו אשה רעה וכתובתה מרובה רבי אליעזר אומר אלו הצדוקים וכן הוא אומר [10]אמר נבל בלבו אין אלהים וגו' במתניתא תנא אלו אנשי ברבריא ואנשי מרטנאי שמהלכין ערומים בשוק שאין לך משוקץ ומתועב לפני המקום יותר ממי שמהלך בשוק ערום רבי יוחנן אמר אלו חברים אמרו ליה לר' יוחנן אתו חברי לבבל שגא נפל אמרו ליה מקבלי שוחדא תריץ יתיב גזרו על ג' מפני ג' גזרו על הבשר מפני המתנות גזרו על המרחצאות מפני הטבילה קא מחטטי שכבי מפני ששמחים ביום אידם שנאמר [11]והיתה יד ה' בכם ובאבותיכם אמר רבה בר שמואל זו חטוטי שכבי דאמר מר בעון חיים מתים מתחטטין א"ל רבא לרבה בר מארי כתיב [12]לא יאספו ולא יקברו לדומן על פני האדמה יהיו וכתיב [13]ונבחר מות מחיים אמר ליה נבחר מות לרשעים שלא יחיו בעולם הזה ויחטאו ויפלו בגיהנם [6]כתוב בספר בן סירא אשה טובה מתנה טובה [6] לבעלה וכתיב טובה בחיק ירא אלהים תנתן אשה רעה צרעת לבעלה מאי תקנתיה יגרשנה ויתרפא מצרעתו אשה יפה אשרי בעלה מספר ימיו כפלים העלם עיניך מאשת חן פן תלכד במצודתה אל תט אצל בעלה למסוך עמו יין ושכר כי בתואר אשה יפה רבים הושחתו ועצומים כל הרוגיה רבים היו פצעי רוכל המרגילים לדבר ערוה כניצוץ מבעיר גחלת בכלוב מלא עוף כן בתיהם מלאים מרמה אל תצר צרת מחר כי לא תדע מה ילד יום ושמא מחר בא ואיננו נמצא מצטער על העולם שאין שלו מנע רבים מתוך ביתך ולא הכל תביא ביתך יהיו דורשי שלומך גלה סוד לאחד מאלף [7]אמר רבי אסי אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף שנאמר [14]כי רוח מלפני יעטוף ונשמות אני עשיתי תניא רבי אליעזר אומר [2]כל מי שאין עוסק בפריה ורביה כאילו שופך דמים שנאמר [15]שופך דם האדם באדם דמו ישפך וכתיב בתריה [16]ואתם פרו ורבו רבי [7]יעקב אומר [2]כאילו ממעט הדמות שנאמר [15]כי בצלם אלהים עשה את האדם וכתיב בתריה ואתם פרו וגו' בן עזאי אומר כאילו שופך דמים וממעט הדמות שנאמר ואתם פרו ורבו אמרו לו לבן עזאי יש נאה דורש ונאה מקיים נאה מקיים ואין נאה דורש ואתה נאה דורש ואין נאה מקיים אמר להן בן עזאי ומה אעשה [9]שנפשי חשקה בתורה אפשר לעולם שיתקיים על ידי אחרים תניא אידך רבי אליעזר אומר כל מי שאין עוסק בפריה ורביה כאילו שופך דמים שנאמר שופך דם האדם וסמיך ליה ואתם פרו וגו' רבי אלעזר בן עזריה אומר כאילו ממעט הדמות בן עזאי אומר וכו' אמרו לו לבן עזאי יש נאה דורש וכו' [6]ת"ר [17]ובנחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל מלמד

מדרים, יעטוף כמו (בראשית ל) ויעטופים ללבן (נדה יג.) כי לא לעולם אריב, לאחר זמן הגאולה, ולא לנצח אקצוף מלגאול, כי רוח אשר לפני, נשמות שבגוף, יעטוף הוא המאחר, כמו העטופים ללבן, ונשמות שאני עשיתי (עיין ה.).

עין משפט נר מצוה

קה א טוש"ע אה"ע סי' א סעיף א בהג"ה:
קו ב ג שם סעיף א:
קז ד מיי' פט"ו מהלכות אישות הלכה ג טור ש"ע שם סעיף ד:

תורה אור השלם

1. ומוצא אני מר ממות את האשה אשר היא מצודים וחרמים לבה אסורים ידיה טוב לפני האלהים ימלט ממנה וחוטא ילכד בה:
קהלת ז כו
2. יהי מקורך ברוך ושמח מאשת נעורך:
משלי ה יח
3. מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מיי:
משלי יח כב
4. גרש לץ ויצא מדון וישבת דין וקלון:
משלי כב י
5. דלף טורד ביום סגריר ואשת מדינים נשתוה:
משלי כז טו
6. לכן כה אמר יי הנני מביא אליהם רעה אשר לא יוכלו לצאת ממנה וזעקו אלי ולא אשמע אליהם: ירמיהו יא יא
7. נשקד על פשעי בידו ישתרגו עלו על צוארי הכשיל כחי נתנני אדני בידי לא אוכל קום:
איכה א יד
8. בניך ובנתיך נתנים לעם אחר ועיניך ראות וכלות אליהם כל היום ואין לאל ידך:
דברים כח לב
9. הם קנאוני בלא אל כעסוני בהבליהם ואני אקניאם בלא עם בגוי נבל אכעיסם:
דברים לב כא
10. למנצח לדוד אמר נבל בלבו אין אלהים השחיתו התעיבו עליליה אין עשה טוב:
תהלים יד א
11. ואם לא תשמעו בקול יי ומריתם את פי יי והיתה יד יי בכם ובאבתיכם:
שמואל א יב טו
12. ושטחום לשמש ולירח ולכל צבא השמים אשר אהבום ואשר עבדום ואשר הלכו אחריהם ואשר דרשום ואשר השתחוו להם לא יאספו ולא יקברו לדמן על פני האדמה יהיו:
ירמיהו ח ב
13. ונבחר מות מחיים לכל השארית הנשארים מן המשפחה הרעה הזאת בכל המקומות הנשארים אשר הדחתים שם נאם יי צבאות:
ירמיהו ח ג
14. כי לא לעולם אריב ולא לנצח אקצוף כי רוח מלפני יעטוף ונשמות אני עשיתי:
ישעיהו נז טו
15. שפך דם האדם באדם דמו ישפך כי בצלם אלהים עשה את האדם: בראשית ט ו
16. ואתם פרו ורבו שרצו בארץ ורבו בה:
בראשית ט ז
17. ובנחה יאמר שובה יי רבבות אלפי ישראל:
במדבר י לו

מסורת הש"ס

ד) [סנהדרין נב:]. ה) שם. ו) כריתות ח. ז) שם ט. ע"ש. ח) [סנהדרין ק: ע"ש]. ט) לעיל סב. ע"ש ה. נדה יג.]. ז) [ילקוט ובע"ש איתא רבי עקיבא וכן איתא בשאלתות פ' נח סימן ה ועי"ש מוספתא פ"ח]. ח) [כ"ק פג. ע"ש]. ט) ס"א ומתך רש"ל. י) [רש"ל]. כ) [רש"ל].

הגהות הב"ח

(א) נמ' כגון אמך אני והא מתני': (ב) שם מתנה טובה בתרך יבא כל"ל ותיבות לבעלה וכתיב ביתה נמתק: (ג) רש"י ד"ה שנאמר כי רוח וכו' שאני עשיתי יעטוף ומסיפא לרישיה מיבדרש:

תוספות ישנים

אתי מהרי לבבל שגא על מפיהם בשבת ופ"קו ולקמן מה):

מוסף רש"י

בסילתא. בקעת עבה (נדה טו:). דר חטוטי שבבי. ויהיו מכת מדינו של המתים (שמואל א יב טו). מספר ימיו כפלים. מרוב הנאה תשוכן בכפליים (סנהדרין ק:). רבים היו פצעי רוכל. כמה וכמה מכות מקבל רוכל המחזיר בעיר ומטאת תכשיטי נשים ועסקו עמהם, שפעמים שמולאי בעלה עמה מתיחד עם אשתו ומכהו ופולטו (שם). המרגילים לדבר ערוה. ניצוץ הרי הן כגילון המבעיר את הגחלת, כאבע המבעיר את הפחם. כן כל אחר להם כלה והולך. גחלת איקרי פחם שאינו כיער כדאמרינן (כריתות נב:) גחלים עתידות (סנהדרין שם). בכלוב. דיבה של ביתות (שם). מה ילד יום. מה לולע היום שמא למחר אינו. שמא הוא היום (שם). נמצא מצטער על העולם שאין שלו. שמלר על יום שאינו עתיד לבחות, והייני עולם שאינו שלו שהוא מצטער עליו ודומה על מכס מיום המחרת שלא הבא עליו לבה (שם). רבים יהיו דורשי שלומך. שהבא מתאהב עם הבל, יקף על פי כן לא תגלה סודך לבולם אלא לאחד מני אלף (שם). עד שיכלו כל הנשמות שבגוף. תולר ים ומתו גוף ומבראשית נולדו כל הנשמות העתידות לולד ונתנם לשם (שם). לו: תחר, כי טוף שם מקום המיחוד לנשמות העתידים לבחות ונולדים (נדה יג.). כי רוח מלפני יעטוף. הבחות שלפני שנחתר לבחות ונולדים קודם, יעטוף, מעכב את הגאולה. דקבא בגאולה מתיב, כי לא לעולם אריב ולא לנצח אקצוף יגר, ונשמות שאני עשיתי יעטוף. ומקריבים לריבה מדרים, יעטוף כמו (בראשית ל) ויעטופים ללבן (נדה יג.) כי לא לעולם אריב, לאחר זמן הגאולה, ולא לנצח אקצוף מלגאול, כי רוח אשר לפני, נשמות שבגוף, יעטוף הוא המאחר, כמו העטופים ללבן, ונשמות שאני עשיתי (עיין ה.).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com